

26 ביוני 2014

לכבוד
חברי ועדת שרים לחקיקה

לכבוד
גב' ציפי לבני
שרת המשפטים ויו"ר ועדת שרים לחקיקה

דחוף לדיון ועדת שרים לחקיקה 29.6

שלום רב,

הנדון: הצעת חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים (תיקון) – קיצור תקופות התיישנות ומחיקה ומניעת

השגת מידע בדרך לא הולמת), התשע"ד–2014

- 1. אנו פונים אליכם כדי להביע את תמיכתנו בהצעתו של ח"כ יריב לוין, אשר תידון בוועדת השרים ביום ראשון הקרוב, לקבוע בחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, איסור לדרוש מאדם מידע על עברו הפלילי.** המגבלות שנקבעו בחוק המרשם הפלילי, על האפשרות לקבל מידע מהמרשם, נועדו להגן על עקרון תקנת השבים ועל יכולתו של אדם שעבר עבירה ושילם את חובו לחברה, להשתקם ולהשתלב חזרה בשוק העבודה. הן חיוניות גם כדי למנוע השגת מידע רגיש, שחשיפתו פוגעת קשות בפרטיותו של אדם ובעקרון חזקת החפות, כגון מידע על תיקי חקירה שנסגרו. איסור כגון זה המוצע כעת נדרש לטעמנו על מנת למנוע מצב, בו מעסיקים מנצלים את מצוקתם של עובדים ומחפשי עבודה, כדי להשיג מידע בניגוד לעקרונות החוק.
- 2. כמצוין בדברי ההסבר להצעה, סוגיה זו עלתה לדיון לאחרונה בבית המשפט העליון, בע"א 8189/11 דיין נ' מפעל הפיס (21.2.2013).** באותו עניין בית המשפט קבע, כי החוק אינו קובע הסדר שלילי, המונע ממפרסם מכרז, או ממעסיק, לבקש מאדם תצהיר אודות עברו הפלילי. עם זאת, בית המשפט ביקש להטיל מספר מגבלות על האפשרות לקבל מידע פלילי ישירות ממועמד – ובכלל זה קבע, כי על המידע להיות רלוונטי לתפקיד עליו מדובר, כי הוא אינו יכול להתייחס להרשעות שהתיישנו או נמחקו, וכי הוא גם אינו אמור להתייחס לתיקי חקירה שנסגרו.
- 3. על פסק דין זה הוגשה בקשה לדיון נוסף, אליו ביקשה האגודה לזכויות האזרח להצטרף כידידת בית המשפט. בבקשה המפורטת** שהגשנו, עמדנו בין השאר על הסכנה, כי מתן אפשרות למעסיקים לקבל מידע פלילי ישירות מעובדים או ממועמדים לעבודה ירוקן בפועל את המגבלות, הקבועות בחוק המרשם הפלילי, מתוכנן. כן עמדנו על ניסיון ארוך השנים המלמד, כי מעסיקים רבים מנצלים את חולשתם היחסית של עובדים ומחפשי עבודה, כדי להשיג מהם מידע פלילי בניגוד לעקרונות החוק, וכי עובדים מוצאים עצמם חסרי אונים מול דרישות בלתי מוצדקות אלה, ללא אפשרות מעשית להתגונן מפניהן.

4. בשל העניין העקרוני החשוב, שהתעורר בהליך זה, בית המשפט אכן הורה על קיום דיון נוסף – אולם לבסוף המליץ לעותר למשוך את עתירתו, תוך שציין כי "מיותר לומר כי עצם העובדה שהעתירה לדיון נוסף נמחקה, אין בה כדי למנוע בחינה של חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, והצגת הצעות לתיקונו, בין אם על בסיס המוצע בדו"ח של ועדת קנאי ובין אם על בסיס אחר." "אנו סבורים, כי אכן ראוי שהמחוקק יידרש לנושא זה, ויאסור על מעסיקים או גורמים נוספים לדרוש מידע או תצהירים ישירות מהאדם, שהמידע נוגע אליו. ביחס לאותם מקרים מצומצמים, בהם קיים אינטרס חברתי משמעותי למסירת מידע על הרשעות קודמות למעסיקים, יש להסדיר זאת מפורשות בחוק, ולא להשאיר את העניין ליחסי הכוחות הבלתי שוויוניים בין עובד למעביד.

5. לאור האמור לעיל, אנו פונים אליכם כדי להביע תמיכתנו בהצעתו האמורה של ח"כ יריב לוין ומבקשים כי תפעלו לקידום העניין.

בכבוד רב,

לילה מרגלית, עו"ד